

Hvordan påvirkes reinsdyrbeitet av klimaendringene?

Reindeer Herders Vulnerability Network Study: Reindeer Pastoralism in a changing climate (EALÀT)

IPY-prosjekt nr. 399

Ansvarlig institusjon: Samisk Høgskole

Samarbeidende institusjoner:

Kontaktperson: Professor Svein D. Mathisen svein.d.mathiesen@gmail.com

Oppvarmingen av Arktis skjer raskt og raskere en tidligere forutsatt og urfolkssamfunnene vil merke store økonomiske og kulturelle forandringer. I underkant av 100 000 mennesker fra mer enn 20 ulike etniske folkegrupper er involvert i reindriften som næringsvei i de sirkumpolare Nordområdene. Målet med prosjektet er å forberede reineiere og myndigheter på de forandringene som kommer og sette reineierne selv bedre i stand til å redusere sin sårbarhet.

Forskningsprosjektet EALÀT er et helhetlig, flerfaglig og flerkulturell undersøkelse som fokuserer på sårbarhet og klimaendringer. EALÀT – forskning vil i utgangspunktet ha fokus på den samiske regionen, deretter verdens største reindriftsregion Yamalo Nenetski A.O i Russland. Reindriftsfolkene i Eurasia har forvaltet store beitearealer i nord, områder som først i moderne tid har blitt viktige også for andre næringsinteresser.

Reindriften er en arktisk næring med urgammel opprinnelse, som representerer en modell for bærekraftig utnyttelse av nordområdene, basert på akkumulert kunnskap gjennom generasjoner som er utviklet til å tilpasse seg de klimatiske og forvaltningssystemer som kjennertegner det sirkumpolare nord. Mye av denne kunnskapen er ved å forsvinne om den ikke dokumenteres.

Mens man internasjonalt ennå diskuterer hva disse klimaendringene skyldes, er det viktig å spørre seg hvordan reindriften skal møte og håndtere de pågående forandringene og samtidig ta vare på de verdier og den kunnskap som allerede finnes i deres samfunn. Det er viktig at vi nå gjør alt for å redusere reindriften sårbarhet til effekten av denne oppvarmingen slik at reindriften forblir en økologisk og økonomisk robust næring også i fremtiden. EALÀT - forskning vil bidra til at reindriften utvikler tilpasningsstrategier til disse forandringene. I tillegg til klimaendringene er samtidig arealinngrep, store rovdyrtap, sedvane basert rettighetsutvikling, og forbedret reell verdiskaping i primærleddet viktige utfordringer for reindriften.

Dette krever nytenkning. Fokus på reindriften tradisjonelle kunnskap om klimaforandringer, klimavariasjoner, snø og snøvariasjoner er en unik anledning til å utvikle nye positive forvaltningsstrategier for å øke reindriften robusthet til disse forandringene og bevare reinbeiteområdene for fremtiden. Det må skaffes dokumentasjon om hvordan reindriften tradisjonelle kunnskap kan brukes til å redusere næringens sårbarhet til klimaforandringer.

Vi erkjenner at reineiernes evne til å tilpasse seg forandringer er basert på kunnskap innebygd i deres språk, i selve driften med flokken og ikke minst i hver reineiers handlemåte. Dette er

essensen i EALÀT, som betyr beite på samisk. Prosjektet ledes fra Samisk høgskole/Nordisk Samisk Institutt i Kautokeino sammen med 37 deltagere, forskere, reineiere og formidlere, samarbeider fra 9 forskningsinstitusjoner i Norge og 6 ulike nasjonalstater blant annet USA. og Russland. EALÀT er en oppfølging av Arktisk råds klimarapport ACIA, (Arctic Climate Impact Assessment).